

HandläggareCatarina Nilsson
08-508 262 42**Till**Trafiknämnden
2023-12-14

Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2024-2029. Svar på remiss från kommunstyrelsen

Förslag till beslut

1. Trafiknämnden godkänner kontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Trafiknämnden justerar beslutet omedelbart.

Gunilla Glantz
FörvaltningschefSara Bergendorff
Avdelningschef

Sammanfattning

Trafiknämnden har mottagit remiss av "Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2024-2029" från kommunstyrelsen med sista svarsdatum den 14 december 2023. Programmet är en reviderad version av "Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2018-2023".

Programmet är ett stadövergripande styrdokument. Under programmets nio fokusområden beskrivs stadens ambitioner och prioriteringar samt önskade resultat och effekter. Arbetet inom varje fokusområde ska, med hjälp av funktionshindersperspektivet, ta

sikte på att förverkliga stadens vision och mål om att Stockholm ska vara tillgängligt för alla, oavsett funktionsförmåga, och att personer med funktionsnedsättning ska kunna vara fullt delaktiga i samhället på jämlika villkor som alla andra, utan diskriminering.

Kontoret välkomnar revideringen av programmet samt ser positivt på att staden prioriterar arbetet för att uppnå tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning. Kontoret tycker att programmet som helhet är bra men önskar vissa kompletteringar och förtydliganden, främst under ett par av programmets fokusområden. Utöver det har kontoret ett antal synpunkter av mer redaktionell karaktär.

Remissen

Trafiknämnden har mottagit remiss av "Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2024-2029" från kommunstyrelsen med sista svarsdatum den 14 december 2023.

Programmet är en reviderad version av "Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2018-2023".

I stadens budget för 2023 angavs att kommunstyrelsen ska revidera stadens program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2018-2023. Stadsledningskontoret har utarbetat ett förslag till reviderat program i samarbete med funktionshindersorganisationer, förvaltningar och bolag i staden. Revideringen har i huvudsak behållit nuvarande disposition, men anpassat begrepp och innehåll utifrån nationell funktionshinderspolitik och utvärdering av stadens program.

Programmet är ett styrdokument som stadens nämnder och bolagsstyrelser ska utgå från när de planerar och följer upp sitt arbete för att nå stadens mål. Stadens mål är ett Stockholm som är tillgängligt för alla, där personer med funktionsnedsättning är fullt delaktiga på jämlika villkor som personer utan funktionsnedsättning, utan diskriminering.

Programmet bygger på FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, barnkonventionen, Europakonventionen och andra internationella konventioner samt svensk funktionshinderspolitik och lagstiftning.

Funktionshindersperspektivet ska användas i arbetet med vart och ett av programmets nio fokusområden. Det innebär att med universell utformning skapa lösningar som redan från början är tillgängliga för alla, att åtgärda befintliga brister i tillgänglighet, att använda individuella stöd och lösningar till de som behöver det

samt att förhindra alla former av diskriminering av personer med funktionsnedsättning. Arbetet ska också bidra till ökad jämställdhet och till att barnrättsperspektivet beaktas.

Nio fokusområden

I programmet definieras nio fokusområden för stadens nämnder och bolagsstyrelser. Under varje fokusområde beskrivs stadens ambitioner och prioriteringar samt önskade resultat och effekter. Arbetet inom varje fokusområde ska, med hjälp av funktionshindersperspektivet, ta sikte på att förverkliga stadens vision och mål om att Stockholm ska vara tillgängligt för alla, oavsett funktionsförmåga, och att personer med funktionsnedsättning ska kunna vara fullt delaktiga i samhället på jämlika villkor som alla andra, utan diskriminering.

De nio fokusområdena är:

1. Rätten till utbildning och att få det stöd som behövs för att nå kunskapsmålen
2. Rätten till arbete och försörjning
3. Rätten att kunna ta del av den fysiska miljön och garanteras säkerhet i kris
4. Rätten till en fungerande bostad
5. Rätten till information och kommunikation samt tillgång till ny teknik
6. Rätten till bästa möjliga hälsa
7. Rätten till individuellt stöd
8. Rätten till kultur och fritid
9. Rätten att delta i demokratin

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom trafikkontoret.

Trafiknämndens råd för funktionshinderfrågor har fått programmet på remiss och kommer att skriva ett remissvar.

Trafikkontorets synpunkter

Kontoret välkomnar revideringen av programmet samt ser positivt på att staden prioriterar arbetet för att uppnå tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning. Kontoret ser också positivt på programmets tydliga koppling till FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning och till den nationella funktionshinderspolitiken samt att barnperspektivet har fått större utrymme.

Kontoret ser positivt på att stadens verksamheter i sin ordinarie verksamhetsplanering ska precisera hur de kommer arbeta med att följa upp programmets fokusområde. Det är när ett perspektiv integreras i den ordinarie verksamheten som störst genomslag för frågorna kan fås.

Kontoret ser positivt på att kommunstyrelsen i samband med introduktionen av programmet ansvarar för att genomföra utbildningsinsatser för ledningar och nyckelpersoner. I framtagandet av dessa utbildningsinsatser är det viktigt att ta hänsyn till stadens verksamheters skiftande karaktär, för att säkerställa att utbildningen uppfattas som relevant. Kontoret vill framhålla att det även finns behov av ytterligare kunskapshöjande insatser inom programmets fokusområden som utförs gemensamt för staden. Ett sådant exempel är kompetensutveckling för att stadens medarbetare ska kunna kommunicera med stadens medborgare på jämlika villkor samt för att säkerställa att krav på leverantörer uppfylls.

Kontoret anser att det behövs ett förtydligande om den fysiska miljöns betydelse för hälsan även under Fokusområde 3, Rätten att kunna ta del av den fysiska miljön och garanteras säkerhet i kris. Kontoret föreslår att nuvarande text under rubriken ändras till:
Personer med funktionsnedsättning ska kunna ta del av den fysiska miljön och garanteras säkerhet vid krissituationer på jämlika villkor. Den fysiska miljöns tillgänglighet har stor betydelse för människors hälsa, trygghet samt möjlighet till delaktighet.

Avsnittet 3.1, Alla ska kunna förflytta sig, vistas i och använda Stockholms stads miljöer, omfattar framförallt ny- om- och tillbyggnader. Kontoret anser att även drift och underhåll av redan befintliga miljöer och teknisk utrustning är viktigt för att skapa och bibehålla tillgänglighet. Kontoret föreslår därför att texten under 3.1 kompletteras med ett stycke om drift och underhåll. Stycket bör exempelvis innehålla information om att ytor för gående måste städas, snöröjas och lagas för att säkerställa god säkerhet och framkomlighet över tid. Dessutom måste kontinuerligt underhåll genomföras av exempelvis kontrastmarkeringar, hörslingor samt hissar och andra lyftanordningar. Även tillgänglighet under byggtid måste beaktas.

I avsnitt 3.1, Alla ska kunna förflytta sig, vistas i och använda Stockholms stads miljöer, anges i fjärde stycket att tillgången till hörslinga och kontrastmarkering ska förbättras. Kontoret anser att kontrastmarkering bör tas bort. Kontrastmarkering omfattas till skillnad från hörslinga av enkelt avhjälpna hinder och behöver därför inte särskilt belysas.

I samband med programmets revidering har innehållet i det nuvarande programmets Fokusområde 3, Rätten att kunna förflytta sig, vistas i och använda Stockholms inne- och utemiljö samt att ha en fungerande bostad och garanteras säkerhet i kris, delats upp på två fokusområden. De nya fokusområdena är Fokusområde 3, Rätten att kunna ta del av den fysiska miljön och garanteras säkerhet i kris samt Fokusområde 4, Rätten till en fungerande bostad. Under Fokusområde 3 i det nuvarande programmet står texten, *”I de fall staden, i riktlinjer eller andra styrdokument, ställer högre krav på tillgänglighet än vad lagstiftningen anger, ska stadens egna byggregler tillämpas”*. Denna text återfinns i det reviderade programmet endast under Fokusområde 4, Rätten till en fungerande bostad. Kontoret tolkar detta som att ovanstående krav fortsättningsvis endast kommer att gälla för bostäder. I annat fall behöver texten under Fokusområde 3 kompletteras.

Kontoret ser positivt på att ”Rätten till en fungerande bostad” har blivit ett eget fokusområde, Fokusområde 4. Kontoret anser dock att ”Rätten till en fungerande bostad” borde ändras till ”Rätten till ett fungerande boende” för att även inkludera bostadskomplement som exempelvis tvättstuga och gemensamhetsytor samt utemiljön. Texten skulle då stämma bättre överens med texten under rubriken, om att bostaden och den byggda miljön har betydelse för människors hälsa, trygghet och sociala sammanhållning.

Kontoret ser positivt på att programmet i de inledande texterna lyfter kopplingen mellan hälsa och olika faktorer såsom bristande tillgänglighet, brist på inflytande och delaktighet, nedsatt social samvaro samt ekonomisk otrygghet. Kontoret anser dock att denna koppling behöver förtydligas i texten under Fokusområde 6, Rätten till bästa möjliga hälsa, förslagsvis under en egen underrubrik.

Fokusområde 8, Rätten till kultur och fritid anger att personer med funktionsnedsättning ska kunna delta i kultur- och fritidsaktiviteter samt idrottsliv på jämlika villkor, både som utövare, åhörare och åskådare. Kontoret anser att fokusområdet tydligare bör inkludera tillgängligheten till kultur- och fritidsaktiviteter av mer spontan karaktär som exempelvis besök i stadens parker samt att kunna delta i lek och gemenskap i stadens offentliga rum.

Under ”Samverkan och aktiv involvering” på sidan 35 lyfts framförallt perspektiv som samverkan kring individ samt samverkan med organisationer och privata aktörer. Kontoret anser att samverkan mellan och inom stadens verksamheter behöver få större utrymme under rubriken. Genom att identifiera och nyttja synergier mellan stadens olika verksamheter och verksamhetsområden exempelvis åtgärder, utvecklingsbehov,

kompetens och målområden, inte minst inom social hållbarhet kan insatser inom ett område leda till positiva effekter och utveckling även inom andra verksamheter och verksamhetsområden.

Utöver ovanstående synpunkter har kontoret ett antal synpunkter av mer redaktionell karaktär. Kontoret föreslår att:

- rubriken ”Krav i bidragsgivning” på sidan 35 ändras till ”Krav vid tillstånds- och bidragsgivning” för att bättre matcha texten.
- texten ”friluftaktiviteter” under avsnitt 8.2 kompletteras med eller ersätts av fritidsaktiviteter. Fritidsaktiviteter används i övrigt under fokusområdet. Under samma avsnitt bör andra meningarna kompletteras med användbarhet.
- referenslistan på sidan 43 kompletteras med ”Boverkets föreskrifter och allmänna råd om tillgänglighet och användbarhet för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga på allmänna platser och inom områden för andra anläggningar än byggnader (BFS2011:5)”. Därutöver bör webblistan kompletteras med [Tillgänglighet - PBL kunskapsbanken - Boverket](#).
- texten på sidan 47 under Fokusområde 3 justeras till Rätten att kunna ta del av den fysiska miljön och garanteras säkerhet i kris”.

Slut

Bilagor

1. Förslag till ”Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2024-2029”